

Redacció i Administració:
CALABRIA, 104, 2^{on}

Deis treballs pu-
blicats, en seràn
responsables els
seus autors :

10 cèntims

EL XÀFEC

Periòdic independent

Sortira cada mes

ANUNCIS A PREUS
CONVINCIONALS :

No 's retornen
els originals, en-
cara que no 's
publiquin :

10 cèntims

Avis

Posem en coneixement de nostres llegi-
ors que, seguint la norma de conducta
e publicació de nostre periòdic, com els
emés anys, desde 'l present nombre, en lo
necessiu, sortirà el PRIMER DIUMENGE de
ada mes. N. de R.

En Bardera i el XÀFEC

DIALEC

II

—Deu t'aguant XÀFEC.
—¡Ola Bardera! ¿Ets aquí?
—Si, he vingut a passar aquestes festes.
com te prometé de sovintejà les meves vi-
tes, he vingut per que he sapigut que'm ne-
essitereu, i després per xarrar una mica dels
ssumptes del poble. ¿Com va anar la cons-
tució del Municipi?

—Com vols que anés, bé. El resultat ja
tava previst, juntant-se l'escamot del nous
legits amb els del cacic, tenia que resultar
que ha passat. Ja ho deia El XÀFEC, amb
juell article que's titulava "L'avenir de
Ajuntament". Per lo demás, la sessió va
nar tranquilament, amb molt públic, que
om sempre, la curiositat el mou, no sols per
neixer el resultat, si no per presenciar al-
in espectacle. Ja veuràs, com que aquí hi
i tan poques distraccions, fora dels cines
s diumenges, i algún ball de tan en tan, la
nt s'ensopeix i busca algún espectacle il-
latiu, i com que ja preven donada la cons-
tució del Municipi i el caràcter, i talent del
ostre alcalde que's molt fàcil que hi hagi
rule", molt sovint la gent ja va comensar a
ndre tanda, i ting por que, segons com vin-
im les coses, aquesta tanda la pendrán amb
ticipació, faràn com el dia de la rifa de
adal, que quinze dies abans ja hi ha qui la
en per ser els primers. Un això, s'esplien,
r la petitesa del local, que's més encongí-
i que la consciència de l'alcalde, i no hi cup
públic.

—¿I no os varen oferir cap lloc?
—Cap ni un. Per els necessaris com
lix, i el sufragi és un mitjà com a resolu-
ció social. Ells no coneixen cap altra
rantes de que fins a un moment de
e de tota consciència que
social, amb l'ajuda de la
social, amb l'ajuda de la

olvidis la política d'en Petita, aquell de l'es-
cola vigatana, aquell del "qui non es mecum
contra me es" (qui no està en mi està contra
mi). I, és clar, que tenint aquest capdill i
mestre partidari sempre d'una política indi-
vidual i egoista, ha de passar lo que passa, i
és que's governa encara La Garriga per pro-
cediments migevals, i no et càpiga dubte que,
si es pogués fer una constitució única i ex-
clusiva per el nostre poble, retrogradariem
els temps inquisitorials fent el paper de in-
quisidor general el nostre cacic. Per altra
banda més val aixís, tenint en compte els teus

consells, la minoria queda lliure de tot com-
promís, i la seva missió fiscal més definida.
Amb això el poble i guanyarà.

—Digues, ¿és veritat que a última hora
vareu anar els del partit popular a fer tre-
balls perque fos alcalde el senyor Fonollosa?

—Si, que's cert. Dos amics del nostre par-
tit varen creure que fent aquest pas es tro-
varia la pau i concordia del poble. Anant a
cua el Noi del Cement i no tenint cap lloc els
nostres, era una fórmula de concordia.

—Podria ser tanta concordia com vulgues,
i no dubto que aquets amics a que tu et re-

ESCENA ELECTORAL

...per a seva causa i mai em dona feina

Comentari

LA QUERELLA

fereixes no deixaven de fer-ho amb molt bona intenció, però molt desafortunadament. Això, amb llenguatge clar i català se'n diu un pastitxo, i els pastitxos mai van bé. Fent coses aixís, no fa home, fa doneta. ¿No comprenieu que amb homes com en Fonollosa no's pot anar en lloc? L'home que fa el raro, el bot i es disgusta amb l'alcalde demostrant públicament que'l seu ressentiment amb aquest que diu que se'n va a casa i fa entrega al secretari de les vares amb el propòsit de no intervindre mai més en res del Municipi: que després d'això forma alies altre vegada amb el que està agraviat i lluita i treballa per la seva causa: que després arriba fins a un consubsterni amb el mateix i pacten una unió per enlairar-lo tenin en menspreu el seu prestigi i la seva reputació política, puig no ha rebut la pública satisfacció que's deu als seus agravis, ¿amb un home aixís voleu pactar i voleu anar units per fer-lo alcalde? Això es veu d'una hora lluny i no's necessita gran talent per coneixe-ho. D'avui en endavant, digues an aquets amics que tenien tanta bona voluntat que, com a intermediaris i diplomàtics no hi perdin cap més jornal, perquè no estan a l'altura, i que pleguin.

—Potser tens raó, Bardera.

—Escolta XÀFEC, ¿t'enrecordes que en l'últim parlament que varem tenir tu i jo, et vaig dir que't tenia que contar moltes coses importants i que la meua humil persona tenia que ser-hos convenient en aquets instants? ¿Sabs a lo que'm referia entre altres?

—No.

—Puig a la querella criminal que contra EL XÀFEC tenien urdida els vostres contraris, ¿N'estaves enterat?

—Sí, i tan és aixís que en aquest número publiquem un comentari sobre aquest assumpte.

—Doncs, aixís, no en parlem més. ¿Però sabs qui és, o qui són els que afluixen la mosca per pagar el gasto de la querella, puig des de'l Noi del Cement fins tots els demés que barbateigen en contra de vosaltres són incapassos de gastar-se sis rals en cap assumpte?

—Sí, que ho sabem, emprò mutis, amic Bardera, que ara no és hora ni aquesta és l'oportunitat de parlar-ne. Girem de full que "a cada puerco le llega su San Martín", com diu el ditxo castellà.

—Per acabar os diré una altre cosa. ¿Si lo de la querella no'ls va bé, sabeu que os espera?

—Sí, no parlis més; ja ho tenim descomptat, hi tenim present altres fets que ho corroboran, no'ns olvidem dels fets d'en Roballó, d'en Recoder i del Ros. Estem previnguts i no olvidis Bardera també lo d'aquell ditxo castellà: "que donde las dan, las toman", vull dir que la por va a mitges.

—Doncs, prou XÀFEC, a reveure.

—Adeu, Bardera, fins un altre dia.

Des de'l primer número d'EL XÀFEC sabem nosaltres que tenia d'arribar un dia que'ls nostres enemics usarien aquesta arma per veure d'ofegar la veu de l'opinió pública, per nosaltres escoltada i transcrita en nostre periòdic.

Estàvem convenuts de les tramitacions que seguiria nostre causa, i sense pretensions de profetitzar l'avenir savíem que primer s'usaria l'arma del despreci, del "boicottage"; que se'ns miraria a nosaltres com ser despreciables, i el nostre periòdic, com fulle asquerosa, i que's faria una campanya al davant del públic garrigà i dels forasters per aillar-nos, i considerar-nos com a sers dignes del major despreci. Tot això ho savíem.

Però com que la veritat sura, i com que la raó és la causa que'ns guia, tots aquets plans, de l'enemic tenien que fracassar. L'opinió pública ens tenia que fer justícia, i molts que es creien i deien que'l nostre periòdic era un diari de "chantage", van convenir amb lo moralitzador de la nostre campanya i es van sommar amb nosaltres. Va venir el moment en que EL XÀFEC no solsament era alabat i llegit públicament per tothom, sinò que és esperat amb desig el dia de la seva publicació.

El cacic i els seus satèlits se varen donar compte d'aquesta veritat i aquest fet va re-saltar d'una manera més evident el dia de les eleccions. Des d'allavors, varen comprendre que EL XÀFEC era un perill gravíssim per la constitució orgànica del seu caciquisme, i per lo tan, amb la por de que en el pervindre no claudiqués per ell el domini del poble, arribant un dia en que aquest es veïés lliure del seu entronament.

Era precis doncs, fer callar aquesta veu que porta l'opinió pública i que com la gota d'aigua va minuant la roca fins furadar-la. Des d'aquell moment es va decretar la mort d'EL XÀFEC.

Si perillós era EL XÀFEC des de fora l'Ajuntament, encara ho era més, per ells, estant a dintre, i és clar, que resultava aixís, des del moment que'l senyor Fortuny havia sigut elegit regidor en contra tots els esforços del cacic i els seus.

Dos punts capitals s'han decretat en el Senedri del cacic: primer fer desaparèixer EL XÀFEC, costi lo que costi; segon, lligar de mans i tajar la boca al senyor Fortuny.

Per això, no hi havien més que dos camins: el camí de la compra i el camí de l'oferta, perquè el senyor Fortuny plegués el ram i se sometés buscant una fórmula més o menys acomodaticia per cubrir els respetes socials.

Això, el cacic va comprendre que era impossible. Coneixia perfectament qui era el senyor Fortuny i qui els seus amics íntims perquè es poguessin prestar an aquesta vilesa. Savia que les campanyes empreses per ell i els seus amics, eren filles del altruisme i de l'amor al poble. Havien nascut de l'opressió i tirania política del egoisme imperant, i des-

preciant-ho tot, en bé de la llibertat del poble, aixecaven bandera contra aquesta política desastrosa. Homes aixís no's venen, n'hi ha prou diners al món per comprar-los. Això, sols ho fan els farsants polítics, aquells que sols buscan el medro personal, aquells que res senten i que res els diu la seva consciència. Aquets Esais de la política que de la mateixa manera venen a un partit i a un poble per una vara, com demà vendrien tot lo més íntim i estimat dintre la consciència per un gra-pat de diners...

Era precis buscar l'altre medi. ¿Quin era aquest? La por, el castig, les represalies. La querella criminal. Aquesta forma que com una pistola al pit se li digui com aquell que demana diners o la vida: Mira, tinc això contra tu, o callas i plegues EL XÀFEC, et sots-mets al Municipi i t'envàs a casa, o segueixo el procés fins a terme, fins lograr que caiguin les costes, la multa i el desterro contra tu. Tria.

Aquest és el plan urdit. Això, ja ho teníem descomptat, com també tenim descomptat lo que vindrà després, quan sigui hora, si aquest no'ls surt bé.

Al comensar una campanya s'han de pre-veure totes les conseqüències.

Sabem positivament que la major part dels redemptors moren crucificats, i tingueu entés que nosaltres no'ns hem de separar ni un sol moment del camí trassat fins arribar al fi que ens hem proposat; o triomfar o sucómbir. Estimem massa el nostre poble perquè ens espantin els perills.

¿Com ho hem sapigut això?

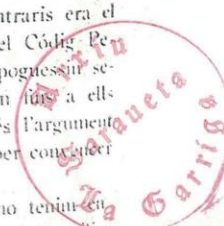
Com se saben totes les coses. Principalment pels barbatetjos del Noi del Cement i els que l'acompanyen.

Primer es tenia que processar, deien ells, al senyor Fortuny, abans de que prengués possessió del càrreg de regidor, després que ja tenien procurador i abogad nomenat i que des d'el dia 27 tenien presentada al Jutjat de guarda la querella. Després que d'altres en vindrien, puig no faltava un senyor molt ric que té mala voluntat an en Fortuny, que pagaria tots els gastos que costés lo del Jutjat con tal de fer perdre al regidor revolucionari.

Tot això i altres coses les ha xarrades la "troupe" Pédrals.

L'efecte de la querella també havia d'arribar fins als nous regidors, fins aquell que li titubeja la consciència entre anar amb el cacic o sumar-se amb l'opinió del poble del partit popular, i és clar que esperits encogits (hi ha individus que tan sols han vist el món per un forat), tenien que esser argument de forsa que pesés en el seu ànim el dir-li que aquell camí seguit pels seus contraris era el camí del procés, era el camí del Còlig Penal, i que per lo tan els que'l poguessin seguir s'exposaven a que arribessin fins a ells les espurnes del procés. Això és l'argument de l'ordenansa del cacic, la por per com que als que titubeixen seguir-lo.

Al escriure aquestes ratlles no tenim en cara notícia oficial de la demanda de conciliació consegüent a tota querella criminal, però no creiem que's fassi esperar gaire

avui prou, ja en un altre nombre torna a parlar d'aquest assumpte que ha de ser un dels determinants més grossa que actua amb el trassat de la política de nosaltres. I prou.

unicipals

Sessió del dia 1.—El dia primer d'any, com tots els preceptes de la llei, va constituir-nos nou Ajuntament.

Nos creiem excusats de fer extensiva acompanyament amb llargs comentaris, ja que en un lloc ho fem degudament.

Però direm que, en aquella ocasió, es va demostrar qui són els que van amb el poble i amb els de Can Petita.

Aquells elements nous que feien gala de independents i d'observar una extricte neutralitat, han donat fe de lo que predicaven votant disciplinats i amb les candidatures les per no equivocar-se, donant un vot contrari; i també les portaven de difamament per demostrar-nos aixís que començàvem amb la seva promesa, ja que hi havia promesa de que no la complirien.

No va ésser aixís, com tampoc esperem mai vinguin amb nosaltres, doncs avui per disciplina i per altres causes llargues d'explicar troven lligats de mans per posar-se al costat d'aquells que volien obtenir-ne benevolències, però, que perxò, voten fins en perjudici seu, celebrar les sessions el dimars, fent és impossible de satisfer els desitjos del públic: que vol assistir en les mateixes, com va demostrar clarament el senyor Sallés.

D'aquest comportament ja en parlarem més endavant.

ooo

Sessió del dia 3.—Oberta aquesta, el senyor Secretari llegeix els noms dels mossos que han d'entrar en caixa aquest any: després, la presidència anuncia que's procedirà al nomenament de les Comissions permanents en les quals divideix l'Ajuntament, i a tal efecte, portava ja aquesta, confeccionades les candidatures al seu gust, disposant del regidors de la minoria.

El senyor Fortuny combaté amb atinats arguments aquest procediment, digüent, que'l llibertari i la voluntat dels regidors de la minoria no estava a mercé ni a capritxo de ningú, sinó més, quan al constituir-se l'Ajuntament s'ha prescindit absolut de la seva cooperació, i precisament en que la majoria devia demostrar el desig, com ara, de fer-la partícip en el governament del poble, i en tant que la respectable part d'opinió que representa la minoria, i que per lo tant, renunciaven per davant, com ho havien fet també la primera vegada, els llocs que poguessin conferir an els seus companys.

Digué, també, i censurà aquesta falta de delicadesa i de respecte que significa l'afany d'acaparament del poder, i el desinterès que es mostra, de la cooperació i de la seva participació política que tenen reconeguda la seva per-

nió. Això, digué, és vulnerar els principis d'equitat i justícia que harmònicament deuen prevaler per assegurar una bona obra de govern administrativa, i que en sa conseqüència, havent-se'n prescindit una vegada, també podrien prescindir-ne un altre.

La presidència volia donar explicacions al senyor Fortuny, que aquest no acceptà si no eren donades des del lloc que venia obligat a donar-les com li senyala la llei, i en vista d'això, aquella li digué: "Aixís no dic res", donant-se per acabat aquest debat.

Votades les Comissions s'aixecà d'una manera estranya la sessió, sense donar a conèixer el resultat de l'escrutini, fet que aixecà la protesta de la minoria per la desconsideració deien, que's tenia a tot el Consistori.

Acabà aquesta a les vuit.

UN TAFANER

Desagravi

Bon dia tingui senyor batlle

¿Diu que'm mi n'està enfadat

per los versos que li he escrit

i els piropos que li he dat?

¿Diguí si és cert lo que han dit?

¿Es mentida o és veritat?

Vaja no ho crec de cap modo,

ni que m'ho vulguen jurar.

Diuen que diu que jo me'n burlo

de la seva autoritat,

que fins la poso en ridícul

amb los versos que li faig,

i que vostè el castellà

no'l parla municipal;

que amb allò d'en *Pantaloní*

el té molt mortificat,

que les converses domèstiques

me les tenia que callar.

Que si abans menava carro

ja mai més no'l menarà

que fins a pres molt de modos

amb la gent que avui se fa,

que sab vestir amb elegancia,

amb finura sab parlar,

que ara és més *illustrat*, sempre

un bon xic, molt més que abans,

que sab fins qui era Lutero,

que l'història li ha explicat

un que va vendre *billetes*

a Frausa l'histiu passat.

Que per aquestes grans raons

me retira l'amistat

i em portarà al quartellillo

en quan pugui i aviat.

"Maxim, quina desgracia!

¿Ben men que se'n va anar!"

Perdoni'm senyor alcalde

que jo no'l volia enfadar.

¡Ai mare de Deu quin susto!

Tindrè que perdre algun-naf.

Jo que ho feia a fi de bé

per a fer-me un bon xic,

per a fer-me un bon xic,

i per a fer-me un bon xic,

ara era suat per palmeada

que me vol enforjar!

Ja ho diu el ditxo i és veritat
E's favors a certs alcaldes
que ti posarà la mà.
que ti posarà la mà.

MAXIM

XAFEGADES

Els satèlits del nostre batlle s'apunten un triomf alcançat en un torneig polític sostingut entre el mateix i un amic de la nostra causa. Diuen que va deixar-lo com vulgarment se diu "a l'alsaria del betum".

Nosaltres ho desmentim, perquè ens consta que'l nostre amic va sostindre amb una fermesa que l'honra moltíssim, tots els punts de la qüestió i va rebatre'ls fàcilment amb una argumentació plena de raons que condemnen la vergonyosa conducta del seu interlocutor.

I diuen més encara. Mentres el batlle per apoiar les seves teories caciquils mancades de sentit comú posaba com a medi de defensió el nombre de vots alcançats en les últimes eleccions, el nostre amic va dir-li: "els amics que tens ho seràn mentres sigas lo que ets; el dia que deixis de ser-ho no tindràs ningú al teu costat, de ningú tindràs son respecte i molt menys mercedor de sa confiança".

Davant d'aquesta acusació tan formidable; davant d'aquesta profecia tan terminant ¿sabeu que va contestar? "¡Oh! potser no".

Francament, si en el camp polític nostre batlle continua amb aitals progressos, serà qüestió de nomenar-lo Gentil Home de la casa Gran.

I ara, llegidors, digeu-nos si enraonen per convicció o bé per unes miserables copes de conyac que amb un servilisme repugnant es guanyen fent de "guapos" per les taules de café.

xxx

Amb motiu de la presa de possessió dels nous regidors, qui més qui menys, tots anaven més mudats que de costum, però cap com el President interí. Aquest fins estrenà la roba de sota, segons se deia entre el públic. De peus anava molt lluent, i es veu que per la falta de costum de l'ús de les sabates. Li motiva això una encepçada al ocupar la Presidència, que li desluc considerablement el seu paper.

Mal debut, mal debut, deien els concurrents.

xxx

Per provar una vegada més lo que deien d'en Baró, en el nombre passat, "que sempre cau de potes com els gats", direm ara que que per nosaltres, senyor batlle, que al sortir elegit alcalde de Sant Feliu de Guàrdia, malgrat haver-lo combatut amb aquella hi-drofobia que tan el caracteritza, fou també el primer en felicitar-lo, al sortir de l'alcaldia, pel seu adveniment a la poltrona municipal.

Però ens expliquem allò de l'invitació al casament.